

Idkerberget - Baggbo

Idkerberget benämnes år 1757 Ickerberg eller Ektierberg (A. Hylphers Dagbok, s. 92). Det är svårt att exakt härleda namnets ursprung och dess betydelse. En möjlig förklaring kan vara att ordet kommer av Idtjärn vilket skulle innebära att idar fanns i tjärnen. (En annan förklaring kan vara att det syftar på bergsnamnet och en tredje förklaring kan vara att det anspelar på namnet ekorre som i dialektalt uttal benämns "ickorre" enligt namnforskaren Harry Ståhl.

I det avsnitt som behandlar Idkerberget har Maj Britt Berglund (f.1925) och Gunnar Bergkvist (f. 1914) varit till ovärderlig hjälp. Gunnar Bergkvist arbetade hela 50 år i gruvan. Han har dessutom varit aktiv politiker och är liksom Maj Britt Berglund mycket insatt i Idkerbergets utveckling och historia.

Gruvbrytning förekom redan på 1700-talet i Idkerberget. Den nya gruvan invigdes 1901 och samma år invigdes den linbana som skulle transportera malm från Idkerberget till Ulfshyttan. Järnväg drogs fram till Idkerberget år 1912 och några år senare så upphörde transporterna med linbanan. Gruvbrytningen upphörde 1977 och i slutet av 1980-talet togs järnvägsrälsen bort.

Idkerbergets Gruvaktiebolag tillhörde Ställbergbolaget. De flesta boende i Idkerberget hade gruvan som sin arbetsplats och bolagets inflytande var stort. Man hade en egen brandkår och man ägde stora markområden i samhället. Då nya gator skulle anläggas var det bolaget som byggde och namnsatte dessa gator. Ingenjör Henriksson var en av de som mest intresserade sig för dessa frågor. Några kommunala beslut har inte tagits av Stora Tuna kommun då det gäller gatunamn i Idkerberget och inte heller har gruvbolaget fört protokoll då man fastställt gatunamnen. Idkerbergskommittéen diskuterade gatunamnen i Idkerberget 1996 utan att något beslut togs i frågan.

Baggbo, 1556 års jordebok benämnt Baggeboda, innehåller ett mansbinamn Bagge vilket kan syfta på att personen i fråga härstammade från Norge. I 1539 års jordebok finnes en Oloff Bagge i Rågåker och en Peder Bagge i Sandviken. (Harry Ståhl. Stora Tuna. En sockenbeskrivning).

Idkerberget

Aldbäcksvägen

Vägen leder fram mot Alderbäckens fåbodar men når inte ända fram dit. Namnet är en sen benämning som kom till efter 1961. Det hade samband med gruvrasen eftersom nya fastigheter byggdes vid denna väg som då också förlängdes. Alder är ett gammalt dialektord för trädnamnet al.

Fogdevägen

Vid den vägen bodde gruvfogden. Under 1940-talet och fram till mitten av 1960-talet hette gruvfogden Evald Österberg.

Fridhemsvägen

Namnet är enligt äldre Idkerbergsbor en följd av att vid denna väg så bodde flera familjer som var trevliga och fridsamma. Där bodde familjen Froding där mannen i familjen var född några år in på 1900-talet. Likaså bodde där "Fisk" Fredrik Johansson och hans familj.

Gruvvägen

När man färdas Landsvägen från Borlängehållet mot Idkerberget, och man upptäcker gruvlavarna, leder Gruvvägen till vänster. Namnet syftar på gruvbrytningen.

Holmtjärnsvägen

Holmtjärnsvägen leder från Landsvägen mot Holmtjärns- och Myggsjöhållet.

Klackvägen

Fridhemsvägen fortsätter i Klackvägen då den passerat Landsvägen. Här ligger Idkerbergsklack.

Kompassvägen

Vägen mittemot gamla stationen kallas Kompassvägen. Där bodde i slutet av vägen, i var sina hus, gruvingenjören Yngve Henriksson till höger och kamrer Georg Norrbom i ett hus till vänster. Förklaringen till detta namn torde stå att finna i att vid gruvmätning så använde man kompass då man sökte utmäten för att få behålla brytningsrätten.

Kontorsvägen

Vägen leder förbi nuvarande Gruvstugan fram mot gruvans gamla, numera rivna kontorsbyggnad. Vid kontorsvägen låg även disponentbostaden som även benämndes herrgården. Sedan fortsatte vägen mot mekaniska verkstaden och fram mot den gamla laven. En av de disponenter som under lång tid bodde i herrgården hette Kempe.

Landsvägen

Det var den stora genomfarten från Borlänge mot Ludvika, innan den nya stora riksvägen byggdes. Många som åker mot Idkerberget idag blir förvånade över att denna väg är så bred. Det beror på att vägen fick en kraftig upprustning för att motsvara den ökande trafikens krav. Bara några år efter upprustningen framkom skäl för att dra riksvägen i dess nuvarande sträckning och trafiken genom Idkerberget minskade avsevärt. Vid tiden för breddandet av gamla vägen

fanns också stora planer på att utöka brytningen i Idkerberget. Dessa malmfyndigheter visade sig dock senare inte ha det stora brytvärde som man från början trott. Kanske även raset i gruvområdet gjorde det lätt att besluta om en ny sträckning av riksvägen mot Ludvika.

Malmgatan

Gatan som leder från Österledsvägen mot Idrottsplatsen har erhållit namnet Malmgatan. Detta namn ska erinra om all den malm som brutits i gruvan.

Mellanvägen

Vägen ligger i ett område som byggdes efter det stora raset 16/3 1961. Det var ursprungligen meningen att ytterligare ett område skulle byggas i anslutning till det område där nu Mellanvägen ligger. Planerna skrinlades och vägen, som skulle betjäna det nya området och leda mellan Södra Vägen och Östra Vägen, erhöll namnet Mellanvägen.

Ringvägen

Vägen leder från Landsvägen förbi gamla Konsum, vidare förbi sjukstugan och skolan varefter den åter är framme vid Landsvägen. Sjukstugan hade en sjuksköterska, fru Hindersson, anställd och en läkare vid namn Uno Wallin från Borlänge tjänstgjorde vid sjukstugan var 14:e dag.

Informationstavlor vid Ringvägen nära kapellet 1999.

Fotograf: Olle Stålberg

Skolvägen

Skolvägen leder från Landsvägen, förbi kapellet och fram mot den 1910 anlagda skolan.

Södra Vägen

Vägen ligger på södra sidan av kvarteret där också Västra Vägen och Östra Vägen ligger.

Sörvägen

Mitt för Idtjärn löper Sörvägen in från Landsvägen. Där låg den första skolan, som var en småskola. Den byggdes 1905 och den lades ner då den nya skolan byggdes 1910 eftersom den nya skolan rymde alla skolpliktiga barn.

Västra Vägen

Västra vägen ligger i det område där också Mellan-, Södra- och Östra Vägen ligger.

Österledsvägen

Österledsvägen är nästan en fortsättning på Skolvägen. Vägen leder fram till Österled där två kaserner var belägna. Där bodde gruvarbetarfamiljer och från dessa kaserner fortsatte vägen vidare fram mot Hillgrens fastighet som låg c:a 1 km längre bort utefter Österled. Vägen leder åt öster från Skolvägen.

Östra Vägen

Vägen är belägen i det kvarter där också Mellan-, Södra- och Västra Vägen är belägna.

Baggbo**Varggropvägen** 1995

Vägen ligger i Baggbo fritidsområde. Där finnes ett 10- tal permanent boende. Varggropvägen förordades bland de alternativ som Namnberedningen och de på platsen boende diskuterat fram. Namnet skulle minna om en fångstgrop för vargar som finns registrerad som fornlämning hos Riksantikvarieämbetet.